

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za vsako vrsto z navadnimi črkami 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Dolenjska vinarska in sadjarska šola v kranjskem deželnem zboru.

Dolenjci dobimo za gotovo kmetijsko šolo. Slavni deželni zbor je že kupil od g. graščaka Smole-ta graščino Grm za okroglih 31 tisoč gold., kakor je bil pooblaščen od deželnega zbora. Na jesen se morebiti že preseli šola z Vipavskega na Dolenjsko. Kako se je ta važen zavod rodil, to je, kako se je o tem najiminitnejšem predmetu v slednji seji deželnega zbora obravnavalo, razvideli bodo naši bralci iz sledečega poročila:

Poslanec Detela poroča v imenu združenega finančnega in gospodarskega odseka o nakupu posestva za nameravano vinarsko in sadjarsko šolo na Dolenjskem in nasvetuje sledeče:

1. Deželni odbor se pooblašča, za deželno vino- in sadjarsko šolo na Dolenjskem nakupiti posestvo „Grm“ (Stauden) poleg Novega Mesta z grajščinskimi in gospodarskimi poslopji, z zemljišči vred v skupni meri 66 oral 515⁰, kakor je ponujeno v dopisu posestnika gospoda Antona Smole, za ceno 30.892 gld. 50 kr. proti temu, da se prevzame užitek kupljenega posestva s sklepom

kupne pogodbe in da se s prepisom vred izbrišejo vsi uknjiženi dolgovi, katerih dežela ne prevzame.

2. Ako bi pri nakupovanju posestva „Grm“ nastale take zapreke, da bi bil nakup pod pogoji v prvi točki navedenimi nemogoč, je deželni odbor pooblaščen, na mesto onega posestva kupiti v isti namen in z enakimi pogoji g. Frana viteza Langerja posestvo „Beršlin“ poleg Novega Mesta s poslopji, zemljišči in pravicami vred v skupni meri 69 oral 371⁰, kakor je ponujano v dopisu zgoraj imenovanega posestnika deželnemu odboru.

3. Deželnemu odboru se naroča pri c. kr. vladi prositi za kolikor moč izdatno ustanovno podporo, za nakup posestva, prezidavanja poslopij, notranjo upravo in preselitev šole, kakor tudi za stalno letno podporo za vzdrževanje šole.

4. Deželnemu odboru dovoljuje se za nakup, prezidovanje in druge nujne potrebščine pri nakupu posestva Grm kredit do 38.000 gld. oziroma pri nakupu posestva „Beršlin“ kredit samo do 34.000 gld. iz deželnega zaklada, od katerih je odšteti svota državne ustanovne podpore.

5. Deželnemu odboru je nalog, nakup za šolo namenjenega posestva v pravem času in z redno previdnostjo skleniti, potrebno prezidavanje z naj-

Podlistek.

Vlahi. (Dalje.)

Ljubeča mati katoliška cerkev je bitko obžalovala toliko nesrečo, da se jej je izneverilo v vzhodu tako ogromno število kristijanov. Pač rada bi jih bila zopet pripeljala v edini hlev Jezusov, — in zato se je poslužila vsake prilike. Pogovarjali so se z razkolniki cerkveni zbori, pogajali se z njimi mnogi papeži sami ali po učenih svojih poslancih — ali bilo je vse zastoj! Grški cesarji so iskali le svojega dobička, pomoči proti Turkom, ne pa zjedinjenja; grška duhovščina, grški škofje, so želeli le gospodovati nad podložnim ljudstvom, ne pa pokorni biti papežu — zato se je razbilo vsako pogajanje.

Nekoliko več upanja se je pokazalo l. 1247. To leto je sklical papež Gregor X. vesoljni cerkveni zbor v Lion na Francosko. Prišlo je tjakaj tudi

nekaj Grkov — in toliko zaželjeno zjedinjenje se je dovršilo — Grki so očitno priznali, da verujejo vse kakor latinska cerkev. Ali žali Bog, prenapeti menihi in škofje so ravnali tako, da se je edinost brž vnovič razdrla!

Srčno se je pa radovala ljubeča mati katoliška cerkev, ko se je l. 1439 vnovič sklenila edinost — in sicer kakor je bilo videti za vselej. To leto je bil vesoljni cerkveni zbor v Florenciji na Italijanskem. Prišel je tjakaj tudi grški cesar Ivan VII., carigrajski patriarh Jožef, ruski veliki škof Izidor in do 700 drugih duhovskih in svetnih spremljevalcev cesarjevih. Po daljših razgovorih so priznali Grki v vseh bistvenih rečeh katoliško resnico — vse nebistvene reči, obrede, šege, jezik, zakon duhovnov i. t. d. je pa rimska cerkev pustila grškeje, kakor je imela doslej v navadi. Razun enega so vsi podpisali združitev — tako je s tedanjem papežem Evgenijem IV. vred ra-

manjšimi stroški kar pred preskrbeti, vrhu tega pa tudi za to skrbeti, da se dohodki posestva od lakupa do preselitve šole kar najboljšo zagotové deželi na korist; konečno pa skrbeti, da se po dogotovljenih pripravah vino- in sadjerejska šola v primernem času preseli s Slapa na Dolenjsko.

V generalni debati se prvi oglasi poslanec Lavrenčič in pravi, da se je že v lanskem zasedanji deželnega zbora razpravljalo, naj bi se premestila šola s Slapa na Dolenjsko, česar pa govornik že takrat ni odobral. Šola na Slapu obstala bi še lahko 18 let, ker je toliko časa posestvo na razpolaganje, tedaj brez posebnih stroškov. Združena odseka, katera nasvetujeta, da se šola s Slapa preseli na Dolenjsko, sta vso stvar premalo premislila in se po mnenji govornika v svojih sklepih prenačlila. Zdaj pač ni umestno, vinarsko šolo premestiti na Dolenjsko, kjer se razširja trtna uš in peronospera. Da šola na Slapu ni Dolenjcem pri rokah, ni res, to je le prazen izgovor. Marljivi Dolenjci, posebno iz Krškega okraja, so že sedaj zajemali iz Slapske šole in bi lahko tudi odslej. Nova šola bo stala, kakor poročilo pravi, 38.000 gld., morda pa še v istini 60.000 gld. ne bode zadostovalo. Ko je prišlo več prošenj za podpore, v jednomer se je naglašalo, da je deželni zaklad ubog, in da jih ni mogoče uslišati. Zdaj se pa kar tako velik znesek proč vrže, in opušča šola na Slapu, katera je ravno začela najlepše cvesti. Poslanec Lavrenčič končaje pravi, da ve, da govori zastonj, a obžalovanje mora vendar le izreči. (Dobro! dobro! na desni strani.)

Poslanec Pfeifer: Žalostnega srca vidimo, da naša dolensjska stran v gmotnem oziru vedno bolj hira in propada: slabo gospodarsko znanje, prezadolženje zemljišč, pomanjkanje modernega ob-

čila — železnice, pomankanje pripravne komunikacije so glavni uzroki, da se o intenzivnem gospodarstvu sploh še govoriti ne more.

Vsi ti uzroki so tesno zvezani mej seboj — brez znanja, brez naprednega gospodarstva, brez cenega občila, brez živahnega prometa ni mogoča ekonomična samostalnost, hiranje, zadolževanje je neizogibno.

Glavni vir pridobivanja za dolensjskega gospodarja, kmetijstvo, — zlasti vino- in sadjerejstvo — še ni na tisti stopnji, da bi lahko tekmovalo s sosednimi deželami, zato smo dolžni rabiti vsa dostopna sredstva, s katerimi bi se zboljšalo kmetijstvo: vir vsega pridobivanja za dolensjskega kmeta.

Jako važno tako sredstvo mej drugimi pa bi bila sadje- in vinorejska šola na Dolenjskem, zlasti če bo kolikor mogoče v primernem kraji lahko dostopna v jednaki meri mnogim, prav mnogim kmetskim mladeničem pa tud gospodarjem, ki se težko ločijo starih navad in se ne lotijo novih naprav prej, ko z lastnimi očmi vidijo, z lastnimi rokami primejo, da je nova naredba dejansko koristna.

Gospoda moja, povabim Vas, pridite na brod Krški, potrudite se v prijazno dolensjsko stran, kjer se izliva temna Krka v bistro Savo; tesno Vam bode pri srci, videti suhe vele trte, umirajoče mladice, ki so še pred malo časom ponosno krasile lepe vinske bregove ob Savi, sloveče gorice ob desnem bregu Krke.

Kdor ne vidi z lastnimi očmi, skoro verjeti ne more, da majhna živalica — trtna uš — v sebi nosi toliko pogubne moči požiraje nekdanje blagostanje prostranih pokraji, zahtevaje še vedno novih žrtev — in ni videti, kje in kedaj bode poslednja.

dostno zapela vsa cerkev: „Veselite se nebesa in raduj se zemlja, ker podrtá je stena, ki je brate ločila!“

Pa to veliko veselje se je kmalu kalilo ter spremenilo v trpko žalost. Kakor pri prejšnjem zjedinenju, tako je bilo tudi sedaj: po lažeh, draženju ljudstva in družih zlobnih spletkah so pripravili nevedni grški duhovni in posamezni ošabni škofje do tega, da se je vez edinosti v malo letih pretrgala — in ostala pretrgana do denašnjih dni. Le nekaj vzhodnih kristijanov zlasti v jugu naše Avstrije, v Galiciji in južnem Ruskem je ostalo zvestih pravej cerkvi — in te zovemo, kakor smo že prej povedali — zjedinjene Grke ali zjedinjence, „uniate“.

Radovedni ste morda, v katerih rečeh se ločijo od nas nezjedinjeni ali razkolniki? — Nebistvenih je več; omenili smo nekatere že poprej, kakor jezik, obred i. t. d. — zato jih ne bodemo

več navajali. Le bistvene razločke hočemo ob kratkem omeniti. Opomnimo pa tu, da tudi za-te razločke ljudstvo malo podučeno skorej ne vé; dalo bi se kaj hitro zjediniti z Rimom, ko bi bila dobra volja pri škofih in duhovnih!

Razkolniki trdijo, da sv. Duh izhaja samo iz očeta; mi verujemo, da izhaja iz Boga očeta in Sina; 2. Tajé vice, dasiravno molijo in sv. daritev opravljajo za mrtve, ter tako v dejanju nasprotujejo svojim lastnim trditvam. 3. Nočejo spoznati papeža za poglavarja vesoljne cerkve. 4. Tajé, da je devica Marija brez madeža spočeta. Še manj kot ti važni razločki so: zakon razvezujejo zavolj prešestovanja; sv. birmo delé mašniki; posvečujejo tudi oženjene, in sv. obhajilo obhajajo v vkvašenem ne pa v opresnem kruhu.

Da so nekatere izmed teh reči popolnoma nebistvene, se vidi samo po sebi. Zato jih je katališka cerkev pripustila tudi zjedinenim — torej

Žalibog zamujen je zlati čas, ko je še mogoče bilo po mojem mnenju s primernimi stroški omejiti grozno nesrečo ali vsaj zabraniti daljno razširjevanje.

Žal, da naše domače trte niso protistavne trtni uši, le nekaj ameriških trt poznamo, katerih se nič ne loti požrešni mrčes — ali kaj se hoče, ker se ne znamo, če so prikladne naši zemlji, našemu podnebnju; tukaj je treba mnogih dolgotrajnih trudapolnih dragih skušenj, katerih pa posameznik nikakor ne zmaga, ta naloga pripadla bode kmetijski šoli, ona bode delala potrebne skušnje, katere ameriške trte dajo dobro vinsko kapljico, katere treba pocepiti itd.

Potrebujemo torej šolo, osnovano na praktični podlagi tako, da dolenjske kmetovalce spodbuja kot vzgledno gospodarstvo — da jim daje skušena sredstva, s katerimi si izboljšajo vse stroke kmetijstva — ne potrebujemo pa take šole, v kateri se šopiri visoka učenost, v kateri bi se odgojevali kmetijski fantje za gospode, katerih bi potem ne maral niti kmeti, niti bolj omikani gospodar.

V gospodarski šoli ne bi se smele pretrgati žive vezi z domačo zemljo, z domačim ognjiščem: v šoli pridobljeno znanje moralo bi ravno te žive vezi še bolj utrditi, ljubezen za domače ognjišče osvetiti, očistiti in povzdigniti jo tako, da bi ravno ona dajala mnogo moč v težki borbi za obstanek.

Znanje, oživljeno in oplodnjeno s tako ljubeznijo, povzdigovalo bi produktivnost dela, slabilo bi premoč tuje konkurence, dajalo bi sredstvo, da se priden delavec počasi reši dolgov.

Le intenzivno, z naprednim gospodarskim znanjem podprto gospodarstvo bode dajalo sredstvo, da more prebivalstvo boriti se uspešno proti vedno rastoči revščini, pri kateri — če se je ne ubranimo — ne bode pravega kmeta več, mari se bo kmet preobrnil v dninarja, ki živi v potu svojega

katoliškim Grkom. Tako smejo biti duhovni oženjeni; a če mu žena umre, se ne sme več ženiti. Pri sv. maši smejo rabiti vkvašen kruh in sv. birmo tudi delé duhovni precej po krstu, toda s krizmo, ki je od škofa posvečena. Uk katoliške cerkve je namreč, da deli veljavno sv. birmo tudi navadni mašnik — ali samo s papeževim privoljenjem. Grškim zjedinjenim duhovnom to papeži pripuščajo, torej je od njih podeljena birma veljavna.

Je-li upanje, da bi se razkolniška cerkev zopet zjedinila z našo rimsko? Po človeško soditi — sedaj še jako malo — ali pri Bogu je mogoče vse: on vlada človeška srca ter mnogokrat obrne v dobro ravno to, kar se zdi človeškemu umu posebno škodljivo.

(Dalje prihodnjič.)

lica od dne do dne — dokler ima dela — pri tujem gospodarji.

Zato hvaležno pozdravljam današnji korak deželnega zbora, ki Dolenjcem nakloni kmetijsko šolo ter si s tem prizadeva ohraniti kmetski stan, podajoč mu sredstvo, da se laglje nekaj tudi sam izkoplje iz premnogih težav, ki tišče njega, pa bolj ali manj tudi nas vse, da si izboljša sedanje slabe gospodarske razmere, ter prispe do boljšega blagostanja. (Dobro, dobro!)

Dalje prihodnjič.

Kratko popotovanje.

„Kdo bi bil zmeraj doma? Če voda predolgo mirno stoji, se usmrači. Tudi tebi, ljubi moj Janez, tudi tebi ne bode škodovalo, ako zapustiš za par dni svojo slabo in mrzlo bajtico ter stopiš z menoj tje gori v ljubljansko okolico. Čas imaš, ker nam letošnja zima nagaja, da delati zvonaj ni mogoče; denarja ti sicer manjka, pa nič se ne boj — za male potrebe, ktere bova imela na potu, poskrbim jaz pa dobri ljudje.“ Tako sem govoril nekako pred mesecem Vrbetovemu Janezu. Mož, pošten pa ubog Dolenjček, je bil precej zadovoljen. Hitel je v svoj hram ter natočil putršek, češ, da to na potu prav pride — in mahnila sva jo peš po velikej cesti proti Trebnjemu. Srečo sva imela. Došel naji je kmalu prijazen mož, ki se je peljal v Litijo po važnem opravku. Povabil naji je naj prisedevala k njemu, kar sva storila prav rada. Med potom smo imeli kratkočasne pogovore, ali razun družega smo se tudi pravično jezili nad strmim klanjcem „vagenšpergom“ med Sobračami in Šmartinom pri Litiji. Zlasti je bil hud naš Janez, ker je moral z menoj vred peš v največo strmino. Pač res bi bilo treba preložiti to cesto, vsaj je znano koliko se vozi po njej na železnično postajo v Litiji. Deželni zbor je menda pač sklenil, da se bode to zgodilo. Vstregel bo s tem mnogim; naj se le kmalu vresniči!

Janez še ni videl železnice, pač pa mnogo čul o njej. Ne bodem Vam pravil, da se je skorej bal stopiti v voz, pri katerem je vprežen tako čuden železen konj, ki ogenj in dim diha iz sebe. Ko smo se jeli pomikati, ga je nekako čudno pretresnilo, ali veselje njegovo je bilo tem več, ko je videl, da gremo brez nevarnosti proti Ljubljani tako hitro, da je komaj jel ogledovati to ali uno hišo, pa je uže ni bilo več. „To pa to,“ je djal „tako pa ne teko konji našega grajščaka. Ko bi dobili uže mi Dolenjci železnico, gotovo bi rad dal tistih par soldov, da bi prišel tako urno k gosposki v Novomesto.“

Pa tudi v družih rečeh, Janez bi močno koristila. Pri njej bi dobilo dela in zaslužka mnogo ljudi, svoje lepo sadje, svoje dobro vince bi tudi

ti laglje spravil v denar kakor sedaj; pa pri tem veliko ceneje. Sedaj moraš dati eden forint vožnine od vedra do Ljubljane, potem bi plačal komaj kacih 25 ali 30 soldov — in 70 bi jih ostalo tebi. Črešenj in enacega žlahtnega sadja pa sedaj celo v denar ne spraviš, če je veliko tega blaga na Dolenjskem — po železnici bi ga postavil za male novce v Ljubljano ali v drugo daljno mesto, kjer je dosti zob ki z veseljem sadje hrustajo.“

„Pa še nekaj“ je djal Janez, „lansko leto sem bil prisiljen prodati nekaj lesa. Rad nisem storil, ker se mi je škoda zdelo sekati rašljiva drevesa — a sila kola lomi — kaj sem hotel? Toda naj bi še bilo, ko bi bil dobil kaj zanje: ali kupec mi je naštel tako malo, da se mi je milo storilo. Izgovarjal se je, da ga preveč stane vožnina do železnice. Koliko več bi bil dobil jaz, ko bi se tudi po Dolenjskem vozili tako-le.“

„Prav imaš,“ mu odgovorim. „Veliko boljše bode za Dolenjce sploh, kadar dobodo železnico.“

Komaj to izgovorim, zapiska hlapon — in v Ljubljani sva z Janezom. Ne maram vam pripovedovati, da sva jo ogledala od konca do kraja, ne kako se je Janez čudil temu in unemu; ne bodem našteval ulic po katerih sva hodila; ne tožil, da v gostilni nisva mogla lahko dobiti poštene dolenjske kapljice; ker vse to bi zlasti vas kmete zanimalo malo ali celo nič — ampak popisal vam bodem nekaj družega, kar bodete gotovo prav radi brali. Prosil me je Janez sam naj dam v „Dolenjske Novice“, da bodo zvedeli tudi drugi, kar je on videl, ter se naučili, česar se je naučil on — kako namreč se v ljubljanskej okolici pametno živina krmi zlasti — z rezanico!

To pa Vam bodem pokazal v prihodnjem listu — le pazljivo berite — in obljubim vam, da vam ne bode žal.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Mi Dolenjci smo se tako poboljšali, da ta mesec pri nas ni porotnih sodnij. Bil bi soditi samo eden pregrešek; da pa se ljudem ne nalagajo preveliki stroški — so ga odložili za prihodnjič. — Ali veselje ni polno: čuje se, da bodo pa imeli porotniki tem več posla po letu, ko bode največ dela. Takrat bodo baje porotne sodnije dolgo trajale.

Državni zbor je obravnaval med drugim postavo zoper socialiste, t. j. ljudi, ki želé vse prevrniti ter so nevarni premoženju in življenju poštenih ljudi. — Poslanec Hevera je nasvetoval, naj se kmetom zemljiščni davek zmanjša, ker imajo pridelki vedno manjšo ceno, — obdelovanje pa stane vedno več. — Nasproti pa so nasvetovali poslanec Türk in drugi, da se naj naloži davek tistim ljudem, ki na dunajskej

borzi z denarjem kupčujejo — in si brez truda dostikrat v malo urah veliko prislužijo. O tem je zlasti naš kranjski poslanec Obreza govoril izvrstno. Oboje je potrebno; nekaj se bode zgodilo gotovo, potreba je res velika. — Govorilo se je tudi, da bi dobili nov denar. Nekteri hočejo, naj bi bil ravno pol manjši kakor dosedanji goldinar, torej 50 kr. Drugi pa zahtevajo ali nemško marko ali pa francoski frank. — Zadnji bi bil zato pripraven, ker ga rabijo vse Avstriji sosedne južne dežele.

Vsi čutimo **dolgo trdo zimo** — marsikak revež zdihuje, da bi je uže vendar bilo konec! — Zlasti pa je to v prekrasnem českem mestu — v Pragi. Tamo trpe zaradi dolgega mraza mnogoštevilni siromaki grozno veliko. Ne ve se, kako bi jim pomagali. Precej spomladi mislijo začeti zidati velike stavbe, kaznilnice i. t. d. da bodo dobili dela pridni reveži.

V **Gorenji Avstriji** je umrl 5. t. m. izvrstni državni poslanec dekan Pflügel. Bil je 12 let državni poslanec skozi in skozi vnet katoličan pa tudi Slovanom vedno pravičen.

Neki doktor **Vajtlof** na **Dunaji** je glava tistim ljudem, ki bi raje imeli pruskega kakor našega ljubega cesarja. Tega moža so izvolili Dunajčanje za državnega poslanca — ali hvala Bogu, sedaj spregledali, kamo ga srce vleče; dali so mu nezaupnico — češ, da oni so dobri Avstrijani ne pa Prusijani.

Kaj je novega po širokem svetu?

Srbija in **Bulgarija** ste sklenili mir v Bukarestu. Bog daj, da bi bil stanoviten! — Grki pa le nočejo odložiti orožja — delajo celo, kakor bi se pripravljali na bližnji boj. Ko bi bili ti možje malo večji, bi se jih bilo res bati!

Bulgarski knez bode šel popotovat po novo pridobljeni južni Bulgariji, da si bolj prisvoji srca tamošnjih prebivalcev. — Črnogorski knez pa misli po svojej malej državi napraviti novih cest — in na morju vstanoviti lastno parobrodsko društvo.

Na **Srbskem** baje močno manjka denarja. Ni čuda, vsaj pravijo, da žre vojska denar, denar in zopet denar!

V **Dekazvilu** na Francoskem so se uprli delavci. Delo so opustili, umorili nekega inženirja — ter hočejo zgrabiti za orožje. Tacih okuženih, nevernih delavcev je po Franciji vse polno. Bati se je, da pridejo nad to prelepo deželo še — grozne reči! Gospodje poslanci pa — mesto da bi skrbeli za mir, ga še celo hujskajo, ali pa se prepirajo, kako bi izgnali prince!

Francoska in **Nemčija** si prav nič ne zapate: Francozje imajo na meji 24, Nemci pa 25 polkov konjnikov. Gotovo ne zastonj!

Gospodarske stvari.

Poduk našemu kmetu.

* * * Kako naj bi se čebeloreja podpirala. Znano je, da naše ljube čebelice ne koristijo samo čebelarju, kateremu pripravijo o dobrih letinah poleg obilega veselja in kratkočasa tudi marsikak goldinarček, ampak tudi kmetovalcem, ki se sami ne pečajo s čebelorejo. Čebele, letajoče od cvetlice do cvetlice, prenašajo nehoté cvetni prah od cvetlice do cvetlice, ki se drži po njihovem životku; ali pa v malih kepicah, ko hlačice, na zadnjih nogah. S tem pomagajo da se rastline oplodijo in sad nastavi; kar bi se brez čebel in drugih žužkov težko zgodilo. Več, ko je v katerim kraju čebel, boljše je za sadje, pa tudi za poljske sadeže. Ne bodite torej vi nečebelarji svojim sosedom, čebelarjem nevoščljivi, ne delajte jim hudovoljno še celo škode. Bolje bo za vas, če jih po svoji moči podpirate, ali pa se še sami poprimete čebeloreje, ki vedno še donáša nekoliko dobička, če tudi ne toliko, kakor nekdej. — Slovenci so nekdej vedeli med, ki je zdrava in tečna hrana, vse bolj ceniti, kakor današnje dni. Gospodinje so znale med v kuhinji na razne načine porabiti ter z njim jedila sladiti. Še se spominjam, da sem še ko otrok jedel z medom začinjene koruzne žgance, ki so mi kaj dobro dišali. — Dandanés so začele nespametne matere podajati v rakiji namočen kruh otrokom, ki so jih komaj od prs odstavile; otroci dobijo, ko v šolo gredó kruha in šnopsa, da potem v šoli dremljejo, ali pa topi sedijo ko bitja brez duše. Ali bi ne bilo pametnejše otroku podati košček kruha z medom kakor s šnopsom ali vinom, če že kruh sam ni dober? Med je zdrava in tečna jed, pa tudi zdravilo, ki leči marsiktero bolezen, ali pa njeno nalezenje zabranjuje. Posebno hvallijo s strojem izmetani med, ki ni izgubil mravljinčeve kisline. V jeseni morajo čebelarji dostikrat med oderuškim prekupcem na pol zastonj dajati. Gotovo bi ga radi tudi svojim sosedom prodali, ko bi le po njim prašali. Pomagano bi bilo tako čebelarjem in drugim, še najbolj pa naši mladini. — Se vé, da bi čebelarji mogli z medom tudi umnejše ravnati kakor zdaj, da bi bil med snažen in okusen, in za porabo precej pripraven. Čas je, da se sedanje medvedsko čebelarstvo opusti; poprimimo se boljšega, kakor nas učijo čebeljarska društva in knjige, katere so spisali razumni in skušeni možje. Dolenjci, zdramite se, ne bodite trmasti, ter posnemajte vse, kar je koristnega!

Piše se nam:

Iz Mirne na Dolenjskem 10. marca t. l.
Dnó 21. svečana bil je za vas Mirno zeló vesel

in prijeten dan, kakoršnjega že mirenska fara mnogo let ne pomni. Že v saboto popoldne naznanjali so gromoviti poki topičev na bližnjem holmci, da se bode godilo prihodnji dan nekaj častitljivega. Glasi zvonov so milo opominjali v lepej vbrani harmoniji vérne na ta sveti dan. Iz stolpa in skorej iz vsake hiše vihrale so lepe zastave. Komu na čast vredili ste Mirenčanje vse to? je vprašal marsikateri skoz našo vas popotovaje. Z veselim glasom odgovoril mu je vsaki: V nedeljo bode nova maša, katero bode daroval preč. o. Gabriel Bajec, kapucin.

V nedeljo zjutraj že ob 8. uri zbiralo se je ljudstvo iz domačih in bližnjih far pred cerkvijo, ter željno pričakovalo, videti gospoda novomašnika. Točno ob 10. uri podala se je častita duhovščina, v sredi gospod novomašnik, spremljan od svojih sorodnikov pred altar sv. Janeza Krstnika. Po „veni sancte Spiritus“ podal se je preč. o. kap. gvardijan krškega samostana na prižnico, pozdravil novomašnika, ter v daljšem govoru pjasnoval skrivnosti sv. maše. Po sv. maši podala se je čast. duhovščina v duhovsko hišo; sorodniki in drugi prijatelji novomašnikov pa v rojstno hišo novomašnikovo.

Po litanijah počastili so tudi gospodje duhovni zbrane nas posvetne, ter pri kozarcu sladke kapljice prepevali narodne pesmi. Vsak podal se je gotovo najboljšje volje domov. Mirenčanje pa želimo še več tako svetih in veselih dni; gospodu novomašniku pa kličemo: na mnoga leta!

Domače vesti.

(Imenovanje.) Dva vrla pravnika na Dolenjskem, ki rada slovensko uradujeta, prideta za svétnika k deželni sodniji v Ljubljano; to sta novomeški svetovalec g. Pleško in krški sodnik g. Vencajz. — To je dobro, na čast in korist Slovincem.

(Novi altar v frančiškanski cerkvi.) Četrtega septembra pretečenega leta bila je v tukajšni frančiškanski cerkvi posvečena menza (miza) novega marmornatega altarja. Upanje je bilo, da bo meseca novembra altar dokončan, a se ni izpolnilo. — Te dni še le se vozi tabernakelj in tako imenovani „retabulum“, ki pride vrh altarne mize, in če Bog hoče, stal bo altar v vsi krasoti do 25. t. m. Isti dan, ki bo praznik oznanjenja Device Marije, blagoslovili bodo ob desetih milostni gospod prošt Peter Urh tabernakelj in podobe ter imeli pontifikalno mašo. Gospod profesor dr. J. Marinko pa bodo pridigali. Po sv. maši bo z dovoljenjem vikših darovanje za novi altar. „Dol. Novice“ so naznanile že marsikteri dar v imenovani namen. Ko bi naznanile še enkrat toliko darov, pokrita

bi bila polovica troškov. Zatoraj bodi to delo dobrotnikom gorko priporočeno, ker je ne le za cerkev, ampak v resnici cerkveno in umetno. Več o altarji in bodoči slavnosti prihodnjic.

(Premembe pri duhovnikih) Č. gosp. Nace Koren pride za administratorja na Vrh pri Metliki; č. g. P. Kramar za kaplana v Št. Peter pri Novem mestu, č. g. Demšar za kaplana v Toplice; č. g. And. Pipan je dobil faro Polica pri Višnji Gori.

(Premembe pri učiteljstvu.) Gosp. J. Levec pride za 2. učitelja v Radeče, učiteljica Mihel iz Mokronoga gre v Krško.

(V Dolini) na Dolenjskem se je sozidala cerkev že pred več leti; ali nekteri so hoteli, da je slabo zidana. Najvišja sodnija na Dunaju pa je odločila, da je vse dobro trdno. Sedaj se bode jela dovrševati od 1. aprila dalje. Farani bodo tega pač veseli.

(Meseca aprila) bodemo videli na severnem nebu dve repati zvezdi ob enem blizo skupaj. Gotovo bodo nekteri babjeverneži zopet ugibali, kaj to pomeni? Odgovorimo: — prav nič ne!

(Volitev novega zastopa občin) Šmihel-Stopiče-Vavtavas-Podgrad vršila se je 5. t. m. — Sošlo se je vseh 32 odbornikov. Za župana bil je s 27 glasovi izvoljen gospod Anton Vindišar iz Kandije, za svetovalce pa gg. J. Dejak iz Gotne vasi, Franc Kastelic iz Kandije, Mat. Jerman iz Vel. Slatnika, Miha Nagel iz Smoline vasi, Mat. Hrovat iz Podljubna, Jože Jeriček iz Težke vode, Jože Juršič iz Dolž, Vincenc Belland iz Stranske vasi, Jože Dular iz Vavte vasi, Franc Gazvoda (Konc) iz Podgrada.

(Od Trebnjega) nam piše neki naročnik, da bi rad imel v Novicah imena naročnikov, češ, da jih ima še Mchorjeva družba po šk. f. jah, dekanijah in farah, dasi jih je blizo 30 000. Drugič pa izreka željo, naj bi se pripovedovale tržne cene. — Na to odgovarjamo, da bodemo prvej želji polagoma vstregli. Kder se namerava naročiti, naj to kmalo stori, da bo še v imenik sprejet. Kar se tiče pa družega, moramo reči, da je težko zvedeti pravo ceno. Mi smo poprej popraševali pri mestnem odboru. A tu se nam je navadno povedala nekoliko viša cena kakor je v resnici — in naši naročniki so se jezili, češ, da smo jih zapeljali.

(Vabilo) k LXXII. odborovi seji „Matice Slovenske“ v sredo 17. marcija 1886. l. ob 5. uri popoldne v Matični hiši na Kongresnem trgu št. 7. — Dnevni red: 1. Potrjenje zapisnika o LXXI. odborovi seji. 2. Naznanilo prvo sedstva. 3. Poročilo književnega odseka. 4. Poročilo tajnikovo. 5. Razgovor o pripravah za redni veliki zbor. 6. Posamezni nasveti. —

(Gosp. drž. pravdnik Jan Šetina, in njegovi namestnik gosp. Škerlj) sta uže v Novomestu svoji novi službi nastopila. — Slednjega gospoda, ki je bil c. kr. okr. sodnik v Žužemberku, so vrli in zavedni Zužemberčanje posebno počastili. Devet voz najodličnejih gospodov ga je v Novomesto pospremilo. To je lepo.

(Dolenjsko pevsko društvo) v Novomestu priredilo je 6. t. m. na čast v Ljubljano odhajajočemu gosp. predsedniku dr. Ferjančiču pevski večer. Tudi je društvo si kupilo lep klavir, ki je potreben pripomoček pri pouku petja.

(Potres) smo čutili v noči od 7. do 8. marca kmalu po polnoči. Čutiti je bilo močno bobnenje in naposled hud vdarec.

(Osepnice) so imeli otroci v Krškem in okolici; zato ni bilo ondi kacih 10 dni nič šole na povelje šolskih gosposk.

(Kurzgefasste Geschichte Krains von August Dimitz.) Ta knjižica nam je prišla zadnje dni v roke. Tiskana je v Ljubljani pri Kleinmayr & Bambergu — in je prav za prav le okrajšano delo tega gospoda, katero je izdal pred ednajstimi leti. Kakor je izvrstno delo, tako smemo reči, da bode izobražen domodec dobil tudi v tej, dasi ima tako mal obseg (samo 147 strani) jako mnogo zanimivega — da vkrati vse važniši dogodke naše ožje domovine od najstarejih časov do denasnjih dni. Smemo jo torej priporočati prav toplo slavnemu občinstvu. — Le nekaj nam ne dopade: gospod pisatelj se kaže nekako preveč naklonenega protestantom, in novejšim nasprotnikom katoličanstva.

(Popravek.) V dopisu iz Novega mesta 28. februarja z onim „volkom“ ki slavce lovi, nismo mislili kacega gg. uradnikov, marveč le necega sluga pri c. kr. okrajnem glavarstvu. — Ta pa tudi trdi, da sedaj tičev več ne lovi!

Razne vesti.

* (Zgodovina Šempeterske fare na Dolenjskem.) Marljivi gospod Koblar, kaplan v Mengešu na Gorenjskem izdaja zgodovino farâ ljubljanske škofije. Doslej je dajal v tisk le popise gorenjskih farâ, a v zadnjem zvezku se je obrnil k nam Dolenjcem v bližnji Šempeter. Popisal je to faro jako mično po virih, ktere je mogel dobiti, po ljudskem izročilu in pridnem lastnem opazovanju vrli gospod kapelan Ivan Šašelj, ki je pred kratkim zapustil Šempetersko faro ter se preselil v Adlešiče. Knjižica je majbna, ima samo 53 strani ali podaja vendar jako mnogo zanimivega. Popisuje nam kje in kakova je fara, kakovi ljudje, s čim se živé; pripoveduje, kako so se ljudje rodili in ženili, kako mrli v prejšnjih časih; — kako in kedaj se je fara ustanovila. Kaže nam dalje

natančno popisano farno cerkev, vse podružnice in kapele po fari; kdo in kedaj jih je sozidal, kako so se prezidavale, popravljale i. t. d. Ne zabi gradov v Šempeterskeji fari in njihovih lastnikov; vmes nam podaja mične pravljice Šempeterskega ljudstva o tej ali unej reči, našteva duhovne gospode pri fari in po gradovih, ter pripoveduje, kakove prihodke so imeli njega dni tamošnji župnik. K sklepu pa nam pokaže še farovž in šolo, pa nekaj znamenitnejših Šempeterčanov. Že iz tega pač lahko sprevidi vsakdo, da je mala knjižica vredna vse hvale pa tudi — da se kupi. Prav toplo jo priporočamo vsem zlasti pa bližnjim Dolenjcem — se vé da, najbolj pa Šempeterčanom samim. Le kupite in berite, ne bode vam žal! Knjižica se dobiva v Ljubljani v katoliškeji bukvarni, pri g. založniku kaplanu Koblarju v Mengešu in tudi pri g. Krajeu v Novem mestu. — Velja pa knjižica samo 25 kr.

* (Dobro zdravilo zoper ničevne in prazne tožbarije.) Jože je rekel Janezu sosedu: „Ti si osel!“ Janez Jožetu nazaj: „Ti si pa tepec!“ Tožba zaradi žaljenja časti se prične. Gospod sodnik nerad take čenče posluša ter pravi: Tok, kako je rekel Jože tebi, Janez? „Osel mi je rekel“, odgovori Janez. Kok je pa Janez tebi rekel, Jože? „Da sem tepec“, pravi Jože. Gospod sodnik pravi na to: Popravita to: „Kdor je bil prej osel, naj bo zdaj tepec; kateri je bil prej tepec, naj bo zdaj osel“, pa je mir besedi. Moža s to razsodbo nista bila zadovoljna ter se pogledati nočeta, hrbet si obrneta. Sodnik dá oba dva zapreti za 6 ur v eno ječo. Notri sta bila dva stola, vsak se vsede na enega in — obrneta si hrbet. Čez 6 ur sodnik svojega sluga pošlje pogledat, kako se moža vedeta. Sluga sporoči: „Gospod, obadva imata obraz v zid obrnjen in se nič ne pogledata“. Sodnik: „Sluga, povejte možema, da bosta še 6 ur zaprta, ako se ne sprijaznita“. To se zgodi. Čez teh 6 ur sodnik zopet sluga pošlje pogledat, kako se zdaj gledata. Sluga sporoči: Gospod sodnik, zdaj sta na pol eden k drugemu obrnjena. „Bo že šlo“, pravi sodnik. Pojdite, sluga, in recite, da bosta še 6 ur ali še več zaprta, ako se ne pogledata in sprijaznita. Moža vidita, da sodnik ne bo odjenjal, dokler si ne bosta dobra. Ko čez teh 6 ur sluga zopet pogledat pride, vidi, da sta stola blizo si pomaknila in se prijazno pogovarjata. Sluga ves vesel sporoči: „Gospod, zdaj sta pa že z obrazom eden proti drugemu obrnjena in se prijazno pogovarjata“. Glejte, pravi gosp. sodnik: „Zapor pa lakota sta dobro zdravilo zoper malovredne tožbarije; tako dolgo je treba uro navijati, da prav kaže“. Ko moža iz zopora prideta, ju gosp. sodnik še lepo podučí, da naj bosta tudi zanaprej si dobra; kako boste pa sosedje skupaj živeli, ako si ne boste eden drugemu odpuščali kako razžaljenje? „Pamet, pamet! moža“. — Možička sta se svojega dejanja sramovala. Domú gredé pa na dobro zastopnost za prihodnje čase sta še „šentjanževca“ pila. Hm!

Smešnice.

Nek mož, boječ se svoje hude žene, skril se je pod mizo. „Ali mi ne greš izpod mize“, zareži žena nad njim. „To pa že ne“, odgovori mož kljubovaje, „to pa ne storim; bom videl, kdo je gospodar v hiši!“

Nek grajščak je šel z več kmeti na lov. Preplašen jazbec je tekel mimo lovcev čez pot ter se je skril v svojo luknjo. Nek kmet hiti za njim, ter vtakne roko v lukno. Vesel ga vpraša grajščak: „Ali imate jaz-

beca?“ — „Ne!“ odgovori kmet, kterega je jazbec v roko vgriznil, „jaz nimam jazbeca, ampak on ima mene?“

Nek Anglež je imel jako lenega hlapca. Sprehajaje se nekega dne po vrtu, zapazi polža po tleh lezti. Pokliče hlapca ki je ravno imel na vrtu nekaj opraviti in ga vpraša: „Ali si že kedaj videl polža?“ Dal odgovori hlapec. „Tedaj si ga srečal; došel bi ga tako ne bil!“ dostavi gospod.

V mesecu februarju v Novomestu vračujoča se pisma:

Martin Novlan, Hönigstein — Albert Kolbezen, Ljubljani — Maria Mally, Graz — Andrej Kolman, Schönstein — Andrej Grubič, Čateš — Janez Pogacnik, Poddragi pri S. Vidu — Josef Sterniša, Care of Vhilys Gerhard New Jork — Ignac Tratnik Duler, Sv. Vid S. Paul Post. — Josef Oberst, Graz — Rosaliya Gliha, Fiume — Ana Ogorevte, Munkendorf — Emma Mayer, Laibach — Ignaz Paulin, Gurkfeld Krško — Maria Pleničar, Senožec — Janez Pirc, Karlove — Sparkassa Dion. Stdt. Gottschee, Gottschee — Janez Šimenc, Ljubno Celje — Jelica Baštnejc, Agram — Frenk Klemens, a Jerš Mayu Ladvilla Coloredo (N. Amerika) — Matija Peuc, p. Raka Močvirje.

Sejmi na Dolenjskem.

Dne 18. marca v Krškem; 20. marca na Igu in pri sv. Mohorji (Treben. kant.); 25. marca v Št. Jurji (Novomešk. kant.); 26. marca v Dolu; pondeljek po sv. Jožefu v Mirni peči; torek po sv. Jožefu v Metliki; prvi dan po oznanjenji Dev. Mar. na Dolih (Mokron. kant.); pondeljek pred tiho nedeljo v Litiji; saboto pred tiho nedeljo v Mokronogu; pondeljek po tihi nedelji v Zdenski vasi in Kostanjevici; petek pred cvetno nedeljo v Bruniku in v Hotemozah.

Listnica uredništva: Gosp. J. P. v D. Je vse v redu.

Gosp. P. v Pr. — Ker naštetí gosp. niso lastno-ročno podpisani, ne moremo sprejeti.

G. dopisniku iz Dobropolj: Če nam kdo kaj sporoči, mora povedati svoje ime, sicer se v Novice ne sprejme. Zato tudi Vašega dopisa nismo sprejeli.

Dopisniku, kmetu ki toži, da kmetje ne morejo spolnovati naukov naših „Novic“ i. t. d. — Nekaj se bode sprejelo prihodujč — danes nimamo prostora.

Loterijske srečke.

Trst	27. februarja	46	41	17	58	10
Žrdec	6. marca	75	8	66	72	26

Ruska esenca za kurja očesa

odstrani gotovo vsa kurja očesa, bradavice, žulje in vse nepravilne kožne snovi, in to brez bolečine in nevarnosti. — Cena steklenici 35 kr. — Dobiva se pri

Dom. Rizzoli-ju, [19—1]

v lekarni pri „Angelju“ v Novem mestu.

Vertelova hiša z vertom

št. 73 v Krškem se daje v najem ali pa naprodaj. Kateri jo želi kupiti ali v najem vzeti, naj se pismeno ali ustmeno oglasi pri lastnici

[11—3]

Amaliji Vertl.

Neogibno potreben pomoček za svinjorejo

Mr. Tetley-eva

zdravilna štupa za svinje.

Izvrstna, po mnogoterih izkustvih utrjena, z najlepšim vspehom rabljena štupa za vsakojake svinjske bolezni in najboljši pomogljaj proti kugi. — Dobiva se pa v zavitkih (paketih) po 12 in 36 kr.

Fabrikacija in glavna zaloga pri lekarju

Dom. Rizzoli-ju v Novomestu.

Pravo to zdravilno štupo ima tudi v Gradu Alojzij Assmann — v Mariboru M. Berdajs in v Krškem Friderik Bömches. [18—1]

Star glasovir

je naprodaj pri gospodični **Ipavic** v Novomestu.

40 centov lepega krompirja

proda **Jože Klinc** iz Polja pri Toplicah. [21]

Nove Šmarnice za leto 1886

so že v tisku; upamo, da bodo do srede marca dovršene in bomo potem natančneje poročali.

To naj služi za odgovor na več vprašanj zaradi „Šmarnic“.

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani,

Stolni trg št. 6.

[22—1]

V. H. ROHRMANN,

naslednik **JOS. STRZELBE**

v Ljubljani

kupuje v vsaki množini po najvišji ceni:

borove popke od polomljenih forovcev, češminjevo lubje, norice (Belladonna), jaternik (Leberkraut), kuhinjske kosti i. t. d.

Na Dolenjskem prevzame blago iz prijaznosti gospa

Marija Rohrmann

v Rudolfovem (Novem mestu),

kjer se tudi razno milo (žajfa) in sveče pri enaki kvaliteti po ravno isti ceni dobé, kakor kje drugod, ako se resnična cena pove. [25—1]

Odgovorni urednik, izdajatelj in založnik **J. Krajeec**.

Vrtnarstvo.

Vrtnar **Jakop Čeč** v Ruprčvrhu v Rudolfovu prodaja po nizki ceni:

1. **Cvetlice** z dobrimi koreninami: pelargonije angleške, francoske rože, Abutilon, zadržgače rože (Schlingrosen) in Cinerarije 1 kos za 30 kr.; Kanna diskolor in kaladium 1 kos za 20 kr.; krajinske pelargonije, mesečne rože, petunije, kanna indika in Arzervicije, Fuchsije nove sorte, Tratescantia do vysucih amplo in Chrysanthemum 1 kos za 10 kr.; dianthus barbata (Bartnelke), georginije v vseh barvah, begonije in mačehe 1 kos 5 kr.

2. **Semena cvetic:** Begonije, petunije, verbenije 10 kr.; rozetovi, ipomaea, sanvitalia prokumbens in dianthus barbata 10 gramov 5 kr.; astra liliput, cesarska in korarda, Cinia, Balsamina in mačoba 100 zrn 5 kr.; Ricinus in trapoetum 10 zrn 5 kr.

3. **Semena zelenin:** Kumare dolge (Schwanenbals) in bele dolge 10 zrn 10 kr.; česke in bele kratke k naloženi 10 zrn 5 kr.; Meloni Ananas 10 zrn 10 kr.; melone sladkorne 10 zrn 5 kr.; peteršilj, rajske jabelka, mešična redkev, zelena in zimska salata 20 gram. 5kr.; poletna in zimska špenača 10 gramov 5 kr.; notranja brovka (kolraba) 20 gram. 10 kr.; bogati grah nove sorte 1 liter 30 kr.

Pismena naročila sprejema g. Pauser v Rudolfovem ali pa vrtnar na Ruprčvrhu. — Zvnanja naročila razpošiljajo se po pošti. [24—1]

Svarilo.

Ker se pod mojim imenom šivalni stroji (mašine) toda slabše kot moji, od tukajšnjega agenta prodajajo, svarim tedaj vsakega častitega kupeca od tega se prevartiti pustiti.

Šivalne mašine.	 Šivalni stroji. 	Šivalne mašine.
	<p>Najboljši Howe-, Singer in Cirkular šivalni stroji z 5 letnim poroštvom (garancijo) prodaja od 40 gl. naprej. Da so moji šivalni stroji posebno dobri, znajo tisti častiti kupci pričati, kateri jih že 10 do 18 let rabijo.</p>	
Šivalni stroji.		

J. OGOREUTZ,

v Novem mestu. [2—3]

Federn Matrazen	 Federn Matrazen 	Federn Matrazen
	<p>Tudi prodaja od 7 do 8 gld. lesene Federn Matraze od glv. e. k. priv. tovarne iz Dunaja, katere drage „Drat Matratzen“ popolnoma nadomestujejo.</p>	
Federn Matrazen		

Razprodaja.

V hiši št. 47 v Rudolfovem I. nadstropji je različna hišna oprava n. pr garnitura, šifonerji, miza za 12 oseb i. t. d. na prodaj. [23]

Novomesto. — Natisnil **J. Krajeec**.